Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

PERIODICAL DEPT. MAR 31 1942 RECEIVED

NE VEČ KOT 2c NA DAN DOBIVATE "GLAS NARODA" PO POŠTI NAŠAVNOST NA SVOJ DOM (izvzemši sobote, nedelj in praznikov).

:: Čitajte, kar Vas zanima ::

Telephone: CHelsea 3-1242

Entered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 62 — Štev. 62 NEW YORK, MONDAY, MARCH 30, 1942 — PONEDELJEK, 30. MARCA, 1942 Volume L. — Letnik L.

INDIJI OBLJUBLJEN DOMINIJ

ANGLIJA PRIPRAVLJENA DOVOLITI IN DATI LASTNO USTAVO OB KONCU VOJNE. INDIJSKI NAROD JE ENOTEN IN NERAZDELJIV, — PRAVI VSEINDIJSKI KONGRES

SIR STAFFORD CRIPPS, ki ga je angleška vlada poslala v Indijo, da pridobi tamošnje narodne voditelje za popolno sodelovanje v sedanji vojni, je v nedeljo uradno naznanil, da je Indiji v imenu angleške vlade obljubil popolne pravice dominija v najkrajšem času po končani vojni. Kot dominij bo imela Indija pravico ločiti se od angleškega cesarstva.

Načrt za dominij je sestavil ministrski predsednik Winston Churchill, čegar namen je pridobiti voditelje indijskih narodov, da ponudbo dominija sprejmejo, vse drugo pa bo izvršeno po vojni. Zato je bil tudi Cripps poslan v Indijo, da o tem razpravlja z indijskimi voditelji. Cripps je o tem že razpravljal z Mohandas K. Gandhijem, Mohamedom Ali Jonnahom in Panditom Jawaharlal Nehruom in raznimi knezi.

Anglija je pripravljena Indiji dovoliti lastno ustavo, v kateri bodo narodnim in verskim manjšinam zajamčene pravice, ko bo enkrat prenehala nadvlada Anglije in bo tako nastala indijska unija, ki bo pravi dominij, združen z Anglijo in njenimi dominiji z enakimi pravicami.

Indijska unija bo imela popolno oblast voditi svoje notranje in vnanje zadeve, neodvisno od ostalega angleškega cesarstva.

Toda toliko neodvisnost bo Indija dobila šele po vojni, kajti sedaj bi bilo prenevarno prepustiti samoodločevanje 350,0000,000 prebivalcem, ki žive pod okoli 600 raznimi vladarji in to v času, ko Indiji preti vpad japonske armade. Zato hoče Anglija za časa vojne obdržati za sebe obrambo Indije, indijskim voditeljem pa bo dana pravica, da so vdeleženi pri posvetovanjih angleških voditeljev in voditeljev združenih narodov.

Anglija je dala Indiji veliko koncesijo s tem, da ji je obljubila, da bo sprejela ustavo, ki jo bodo sestavili zastopniki indijskega naroda.

Največja nevarnost temu načrtu pa preti od strani Muslimanov, ako bi se hoteli odcepiti od hinduske Indije. Vseindijski kongres pa je vedno zatrjeval, da ostane indijski narod enoten in nerazdeljiv.

Po sedanjem načrtu ima vsaka provinca pravico odkloniti ustavo in ostati izven indijske unije, more sestaviti svojo ustavo in še dalje ostati pod angleško vlado ter pravico pozneje pristopiti k indijski uniji.

Anglija je povabila kneze, da popolnoma sodelujejo z Anglijo v obrambi Indije, ker je to neobhodno potrebno za bodočo svobodo Indije.

ROOSEVELT ČESTITAL KRALJU PETRU. — k prvi obletnici nastopa vlade je predsednik Roosevelt kralju Petru poslal po kablu naslednjo čestitko:

"Ob tej obletnici pomembnega dne, ko se je jugoslovanski narod drzno odločil postaviti se proti nevarnostim, ki so ogrožale njegovo svobodo in čast in je svojo usodo zaupal vašemu vodstvu, vam pošiljam prijateljske pozdrave.

"Narod Združenih držav se pridružuje meni v čestitkah jugoslovanskemu narodu. Trdno verujemo v njegovo zmago v junaški borbi za obnovitev njegove svobode."

Prva obletnica vstaje v Jugoslaviji

V petek, 27. marca je bil v Freedom House, 32 E. 51rst Street v New Yorku pod pokroviteljstvom American Friends of Yugoslavia ob priliki proslave prve obletnice vstaje proti Hitlerju in proti reakcjonarni jugoslovanski vladi prirejen velik shod, na katerem je med drugimi govorniki govoril Arthur Bliss Lane, ki je bil na dan nemškega vpada v Jugoslavijo kot ameriški poslanik v Beogradu in je bil priča opustošenja jugoslovanske prestolice.

Mr. Lane je rekel, da se Amerika spominja Jugoslavije v velikem občudovanju zaradi njenega junaškega odpora ter rekel, da bo imela Jugoslavija v demokratskem svetu častno mesto, ko bo prišel mir.

"Beseda 'Jugoslovan' me bo vedno spominjala na požrtvovalnost, junaštvo in ljubezen, —pa če gre tudi za smrt — do demokratske svobode," je rekel Lane med drugim.

Za njim je govoril major Fielding Eliot, ki je rekel, da je Jugoslavija s svojim odporom zadržala Hitlerja za šest tednov, da ni mogel vpasti v Rusijo. Prava in resnična vrednost jugoslovanskega odbora se je pokazala v decembru, ko so bile pred vrati Moskve zavrnjene Hitlerjeve oklopne divizije in od tedaj Moskvi še vedno kažejo hrbet.

Eliot je v vznešenih besedah slavil generala Dražo Mihajlovića, ki še vedno drži 20,000 kvadratnih milj jugoslovanske zemlje ter je še vedno s svojimi 100,000 četniki skeleč trn v Hitlerjevi peti.

Na zborovanje je dospelo mnogo čestitk od ameriških in inozemskih odličnih mož, ki so izrazili svoje občudovanje jugoslovanskega junaštva ter zagotavljali, da mora Jugoslavija po vojni biti obnovljena.

Med odličnimi Jugoslovani so bili na zborovanju dr. Bogoljub Jevtić, bivši ministrski predsednik, dr. Ivan Šubašić, bivši hrvatski ban, Miloš Trifunović, minister za izobrazbo ter ministri dr. Sava Kosanović, Franc Snoj in Božidar Marković. Kot zastopnika jugoslovanskega poslaništva sta bila na zborovanju poslanik Konštantin Fotić in poslaniški svetnik dr. Vladimir Rybar.

Poveljstvo proti podmornicam

V sporazum z armadnim poveljstvom je prevzela mornarica pod svoje poveljstvo vse vojevanje proti podmornicam na atlantski kot na pacifiški obali.

To sta v petek zvečer naznanila vojni in mornariški department. To je tudi prvi slučaj združenega poveljstva nad vojaškimi in mornariškimi četami na kontinentu Združenih držav.

V vodah na Atlantiku poveljuje admiral Adolphus Andrews, na obali Pacifika pa poveljuje admiral J. Greenslade in sicer v južnih vodah, v severnih vodah pa admiral C. S. Freeman.

Zasledovanje podmornic je v popolnem razmahu na obeh obrežjih in v tej službi so tako bojne ladje, kot aeroplani in mali zrakoplovi "blimps".

Ti admirali so prevzeli popolno odgovornost za varnost ameriškega parobrodstva s tem da bodo potopili čimveč sovražnih podmornic, ki so zlasti na Atlantiku v neposredni bližini ameriške obali povzročile že mnogo škode.

Za enotno poveljstvo v vojevanju proti podmornicam sta se že v sredo sporazumela šef ameriškega generalnega štaba general George C. Marshall in vrhovni poveljnik ameriške vojne mornarice admiral Ernest J. King.

NEMŠKI MORNARJI ARETIRANI

Zvezni tajni agenti so v soboto ob 4.45 zjutraj obiskali Dom nemških mornarjev (German Seamen's Home) na Hudson St., Hoboken, N. J. ter so aretirali 62 mornarjev.

Načelnik zveznega detektivskega urada (Federal Bureau of Investigation) E. E. Conroy je imel s seboj 54 agentov. V drugem nadstropju mornariškega doma so se nastanili agenti z nekaterimi policisti pod poveljstvom nadzornika Bernarda J. McFeelyja, da so mornarjem vzeli odtise prstov in jih fotografirali.

V tem poslopju so imeli nemški mornarji svoj dom nad 30 let in leta 1917 je bilo tam aretiranih 200 nemških podanikov ter so jih prepeljali na izpraševanje v vojašnico pri Mestni hiši.

BRAZILIJA ZAPIRA VOHUNE

Policijski načelnik Filinto Mueller v Rio de Janeiro je naznanil, da je policija aretirala nad 100 državljanov osišča, med katerimi sta en nemški polkovnik in en japonski admiral, ki je bil oblečen kot farmer.

V hišah je policija našla 6 radiopostaj, katerih ena je nedavno v Nemčijo sporočila prihod in odhod velikega parnika združenih narodov. Toda takih skrivnih postaj mora biti še več in pošiljajo poročila osiškim državam.

Med zaprtimi so Nemci, Italjani in Japonci, toda policija pravi, da so najbolj nevarni Japonci, ki so uslužbeni kot natakarji, ali pa imajo restavracije, trgovine, nekateri pa so tudi farmerji.

Policija pravi, da je japonski admiral poveljeval japonskim ribiškim ladjam v Santosu in ob obrežju države Sao Paulo. Admiralova naloga je bila, ladje opremiti s torpedi in jih poslati na morje.

Nemški polkovnik, ki je bil aretiran v Santa Catharina, je vodil veliko agitacijo med nemškimi naseljenci in je bil tudi v tesni zvezi z brazilsko fašistično organizacijo Integralist. Med njegovimi stvarmi je policija našla več pušk in drugega orožja ter več integralističnih knjig prestavljenih v nemščino.

Celo vohunstvo je bilo zelo dobro organizirano in skrivne radio postaje so v Nemčijo pošiljale poročila o vseh dogodkih v Braziliji. V Nemčijo so bila tudi poslana poročila iz Združenih držav in Anglije.

LINDBERGH ZAPOSLEN PRI FORDU

Charles A. Lindbergh je danes pričel delati pri Henryju Fordu v tovarni Willow Run, ki izdeluje bombnike.

Kakšno delo bo opravljal, ni bilo naznanjeno, toda prav gotovo bo zaposlen v inžinirskem uradu.

Iz Slovenije

Kaj se je pred več meseci dogajalo in kaj se danes dogaja v Sloveniji in v ostali Jugoslaviji, o tem prihajajo poročila zelo redko in šele po dolgem času. Tako se je vse to, kar je v naslednjem poročano, dogodilo že pred meseci, kakor je označeno. — Op. ured.

LUBLJANA, decembra 1941 — Dne 1. decembra je v Ljubljani na Marijinem trgu eksplodirala bomba. Zaradi tega so italijanski vojaki z orožjem navalili na mirne ljudi in začeli divje streljati. Zadeti so bili trije Slovenci, med njimi znani trgovec in industrijalec Viktor Meden. Najprej so ga zadeli v nogo. Ko se je skušal privleči do hiše, je bil zadet v drugo, potem pa ga je italijanski vojak udaril s puškinim kopitom po glavi, da so mu izstopili možgani in je izdihnil.

— — —

BERN, februarja. — Ob železniški progi blizu Radohove vasi je bil nedavno ustreljen en italijanski častnik in en italijanski vojak. Italijanske oblasti so zaradi tega aretirale nad sto oseb iz Radohove vasi in Sv. Lovrenca. Med aretiranimi so bile tudi ženske.

V okolici Črnomlja so slovenski uporniki ubili dva italijanska vojaka. V zvezi s tem so v sosednjih vaseh prijeli nad 250 oseb, moških in ženskih.

— Jugosl. Information Center, New York

BITI PREPRIDEN NI DOBRO

Unijski Local v Detroitu, Mich., ki pripada k United Automobile Workers of America CIO., je pozval na zagovor 25 let staro Miss Genevieve Samp, ki je bila zaposlena v obrambni industriji, pod obdolžbo obnašanja, ki se ne spodobi za unijo.

Kongresnik Rich iz Pennsylvanije je v kongresu povedal, da je bila Miss Samp odpuščena z dela na zahtevo unije, ker je opravila več dela kot pa povprečna delavka. Uradniki družbe pravijo, da je bila odslovljena na podlagi pogodbe z unijo avtnih delavcev.

Miss Samp je bila zaposlena v tovarni, kjer je izdelano blago pribajalo do delavke po žlebu in Miss Samp je bila zmožna opravljati delo pri treh žlebih, kot še neka druga delavka, ostale pa so mogle opravljati samo dva žleba. In unijski delavci so se pri uniji pritožili, da Miss Samp "ubija delo."

"Ko so me odslovili," se je zagovarjala, "sem opravljala tri žlebe, kakor še eno drugo dekle. Vse druge so opravljale samo po dva žleba. S tremi sem prav lahko opravljala svoje delo, ako bi imela samo dva žleba, bi zaspala."

Predsednik unije William Clayton je rekel, da bo unije Miss Sampovi plačala za ves zamujeni čas, ako se izkaže, da obtožba proti njej ni bila opravičena. Dodal je, da bodo potem oni, ki so dvignili proti njej obtožbo, obdolženi obnašanja, ki se za unijo ne spodobi.

DEPORTACIJA NEZAŽELJENIH NEMCEV

Iz glavnega mesta Mehike je bilo uradno naznanjeno, da je vlada Združeinh držav mehiški vladi sporočila, da je pripravljena s parnikom, ki bo peljal nemške diplomate v Evropo, poslati tudi one Nemce, ki jih Mehika smatra za nevarne in jih more poslati v Združene države, od koder bodo iz Združenih držav poslani skupno z nemškimi diplomatskimi zastopniki, ki so že prišli iz Mehike v Združene države.

Department za notranje zadeve je zasegel nacijem naklonjeni list Noticiario de la Guerro, ki izhaja od leta 1939 pod pokroviteljstvom nemškega poslaništva, ki ga tudi vzdržuje.

Uradniki notranjega departmenta so v Juarezu, ravno nasproti El Paso čez Rio Grande aretirali 15 Japoncev, ki so v vohunskem namenu opazovali gibanje ameriške armade v Texasu.

Manuel Quezon v Avstraliji

V petek je v Avstralijo dospel filipinski predsednik Manuel Quezon ter je takoj odšel v glavni stan generala Douglasa MacArthurja. S Quezonom so prišli tudi njegovi ministri.

Posebno poročilo o Quezonovem prihodu v Avstralijo pravi, da je Quezon prišel s popolnim odobravanjem ameriške in avstralske vlade.

Jugoslovanska letalska misija

V petek je v New York dospela jugoslovanska zračna misija pod vodstvom polkovnika Dragutina Savićas, katerim so še v tej misiji prideljeni Vukadin Jelić, Milan Mitić in Janko Kalega.

Polkovnik Savić šef generalnega štaba jugoslovanske zračne sile ob času nemškega vpada in je tudi preskrbel vse, da je kralj Peter varno odletel iz Jugoslavije s svojimi ministri. Polkovnik Savić je posebni odposlanec generala Draže Mihajlovića in jugoslovanske vlade v Londonu ter mu je naložena naloga, da se posvetuje z generalnim štabom Združenih držav in z generalnim štabom združenih narodov v Washingtonu. Savić je tudi podpisal nenapadalno pogodbo z Rusijo 5. aprila, 1941.

Polkovnik Savić pravi, da general Mihajlović potrebuje nujno pomoč, ki mu jo lahko prinesejo transportni aeroplani iz Rusije, ali pa iz Bližnjega Vzhoda, ali pa podmorniče skozi Sredozemsko morje v Dalmacijo.

Polkovnik Savić pravi, da je general Mihajlović pripravljen v najkrajšem času pričeti svojo lastno ofenzivo, ako mu pride pomoč in ako so mu za nadaljuje vojevanje zagotovljene vojne potrebščine.

Ob istem času, kot general Mihajlović bi tudi na ostalih frontah zavezniki mogli pričeti ofenzivo in Nemčija in Italija bi mogli biti poraženi še to poletje.

Vsa resnica glede Pearl Harborja

Odkar so Japonci 7. decembra s tako velikanskimi izgubami za ameriško armado napadli Pearl Harbor, so na Havajskih otokih zgradili močne utrdbe in posebno na otoku Oahu, kjer se nahaja Pearl Harbor.

Po hribih in gorah so skrite postojanke s strojnicami in topovi. Te postojanke so vsak dan zasedene po 24 ur. Od jutra pa do večera se vedno menjajo posadke, da stalno straži-jo in so pri svojih strojnicah in topovih. Ponoči, to je od mraka pa do jutranje zorje pa razpenjajo bodečo žico, gradijo utrjene postojanke in jih zakrivajo, da jih sovražnik ne bi mogel odkriti. Te postojanke so tako zelo skrite, da jih človek, četudi ve, kje so, ne more opaziti na 50 jardov.

Tudi glede mornarice je sedaj vse boljše preskrbljeno.

Kar se je dogodilo v Pearl Harbor, je javnost izvedela vse, tako v raznih člankih v listih, kakor v slikah. Samo nekatere "malenkosti" so bile zamolčane, ker bi drugače sovražnik od tega imel kako korist.

Tako predsednik Roosevelt, kot vojni tajnik Stimson in mornariški tajnik Knox ne želijo javnosti prikriti ničesar, ker se drže načela, da je potrebno, da je javnosti znano, kaj se godi na raznih bojnih frontah.

Lahko se reče, da sta armada in mornarica od napada na Pearl Harbor dosegli toliko, da so lahko Japonci presenečeni.

Vse to sta nepričakovano naglo dosegla vrhovni poveljnik pacifiškega vojnega brodovja admiral Chester W. Nimitz in general Debs C. Emmons, vojaški governer Havajskega otočja.

Kaj vse je dosegel admiral Nimitz s svojimi ladjami na Pacifiku, ne kaže povedati javnosti; general Emmons pa je po hribih in gorah posejal utrdbe in vstvaril čudeže. In če še enkrat pridejo Japonci, je prav gotovo, da ne bodo dosegli ničesar in tudi ne bodo odnesli zdrave kože.

"GLAS NARODA"
(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation). Frank Sakser, President; J. Lupsha, Sec. — Place of business of the corporation and addresses of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

49th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.
Subscription Yearly $8.—. Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado $6.—; za pol leta $3.—; za četrt leta $1.50. — Za New York za celo leto $7.—; za pol leta $3.50. Za inozemstvo za celo leto $7.—; za pol leta $3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3—1242

PREOBRAT PRED ENIM LETOM

V zgodnjih jutranjih urah 27. MARCA, 1941, se je mlad častnik z golo sabljo peljal po glavnem beograjskem trgu na čelu polka resnih in odločnih vojakov v popolni vojni opremi.

Iz daljave je prihajal nek čuden ropot. Kmetje, ki so peljali svoje pridelke v Beograd, so videli dolgo vrsto tankov, katerim je sledila vrsta lahkih topov, ki so jih vlekli konji. In kmetom se je nekaj dozdevalo, kaj se godi. Četudi pa je bilo vse to pripravljeno z največjo tajnostjo, je vsakdo vedel, da bo prišlo. Kmetje so pozdravljali vojake: "Dobro jutro in sreča junaška!"

Ob 4. zjutraj je bil brez vsakega strela zaseden glavni stan bivšega beograjskega vojaškega poveljnika. Na isti način so bila zasedena vsa vladna poslopja.

Ob 4.15 je zazvonil telefon v vojaškem glavnem stanu. Policijski načelnik je hotel vedeti, zakaj je bilo potrebno, da je vojaštvo moralo korakati in zakaj so tanki ropotali po mestnih ulicah v tako zgodnjih jutranjih urah. "Vse civilno prebivalstvo boste zbudili," je rekel. Mladi častnik mu je uljudno pojasnil, da je vojska na zelo važnih manevrih. 15 minut pozneje je bil radovedni policijski načelnik aretiran v postelji.

Ob istem času je nek mlad major prišel v vilo ministrskega predsednika Dragiše Cvetkovića v predmestju Beograda in je šel naravnost v njegovo spalnico in mu kratko rekel: "Aretirani ste!"

"Na čegavo povelje?" je vprašal Cvetković.

'Na povelje Njegovega veličanstva kralja in jugoslovanskega naroda," je odvrnil major.

"Zakaj?" je vprašal Cvetkovič.

"Ker ste izdali oba," je mirno odgovoril major.

Nato pa je šel Cvetković mirno z majorjem.

Na isti način je bil aretiran vnanji minister Cincar-Markovič.

Regent knez Pavle pa je že zvečer 26. marca odpotoval na Bled. Na njegovo veliko presenečenje pa je bil v Slovenskem brodu na Hrvatskem njegov vlak vstavljen in dva častnika sta stopila k knezov železniški oddelek.

"Kdo ste?" je nestrpno vprašal knez.

Eden častnikov je odgovoril: "Na povelje kralja in naroda moramo vaš vlak obrniti proti Beogradu. Vzrok vam bo pozneje pojasnjen. Naročeno nama je vas spremljati."

Vlak pa je ostal na postaji do 7 zjutraj, ko je bila knezu predložena listina za odpoved. Knez Pavle je bled in nervozen podpisal. Ko se je knez Pavle pripeljal v Beograd, mu je bilo ukazano, da se takoj odpelje na Grško z ženo in otroci.

Kralja Petra je ob 5 zjutraj zbudil njegov pribočnik in mu je naznanil, da so vse politične stranke sklenile postaviti narodno vlado in da ga želijo takoj videti. Kralj Peter je zastopnike molče sprejel.

Povedali so mu, da bodo postavili koalicijsko vlado, ki se bo postavila proti nacijem in da ga bo razglasila za polnoletnega, vsled česar bo prevzel v svoje roke vse vladne zadeve.

Kralj Peter je za minuto pomislil, nato pa rekel: — "Zakaj pod milim Bogom me niste poprej obvestili o želji mojega naroda?"

In zakaj je prišlo do 27. marca? Ker se v življenju naroda včasih nenadoma dogodi nekaj, vsled česar se mora brez vsakega vprašanja oprijeti načela časti, načela, ki ga ne more zavreči ne glede na pretečo nevarnost.

Jugoslovanski narod ni hotel biti sužnenj Hitlerjeve Nemčije. Zato je prišla odločna vstaja jugoslovanske vojske, da je rešila narodovo čast.

ZBOROVANJE ZA RUSKI RELIEF. — V četrtek 2. aprila ob 7.30 zvečer je Russian War Relief sklical v Midtown Music Hall, 846 — 7th Avenue, vogal 54. ulice, zborovanje vseh jugoslovanskih društev. To zborovanje ima namen nabirati prispevke, da bo mogoče v Rusijo, ki se tako uspešno bori proti nacijski Nemčiji, poslati zdravila, zdravniške inštrumente in vitamine.

Junak epopeje, general Mihajlovič

V franzoski oddaji londonskega radia "Francozi govore Francozom", je bila 11. jan. prireditev, posvečena srbskemu odporu. Štirje francoski govorniki so opisovali junaštva srbskih četnikov. V presledkih je igrala godba naše pesmi. Besedilo v prevodu se glasi:

"Petnajstega novembra letos je 18-letni juglosv. kralj Peter II., ki biva s svojo vlado v Londonu, imenoval polkovnika Mihajloviča za generala. V tem času je bil polkovnik Mihajlovič v jugoslov. gorah. In še sedaj je tam. Jugoslov. kralj ga je imenoval za generala, ker je Mihajlovič junak, junak epopeje, junak romana.

Nemci v stiski.

Mihajlovič je človek 47 let, majhen in suh, z očali. Bolj je podoben profesoru kot pa vojaku. Ima pet otrok in njegovo največje veselje je igranje na gosli in prepevanje starih srbskih pesmi. On je najznamenitejši srbski častnik. Nekak De Gaulle, kajti kakor poveljnik svobodnih Francozov, tako je tudi on v mladih letih opozarjal jugoslov. generalni štab na potrebe moderne vojne, in vendar ga niso nič bolj poslušali kot De Gaulle-a.

Kaj počne general Mihajlovi. v srbskih planinah? Drži v pasti nemško vojsko. Nekaj izrednega. Nemci, ki so v tistih časih bili nepremagljivi, so mu ponujali premirje. Da, silna nemška vojska, ki se je s svojimi motoriziranimi četami kakor poplava razlila po Evropi, se je skrhala ob meču junakov, ki jim poveljuje Mihajlovič. Premirje, ki so mu ga Nemci ponujali, je odbil z besedami: "Ne bom odnehal, dokler vas ne pokončam."

Ko je nemška vojska osvojila Srbijo in ko je jugoslov. vojska ki jo je silna tehnična premoč sovražnika zlomila, položila orožje v aprilu leta 1941, se mnogi častniki in vojaki niso hoteli vdati. zbežali so v planine in nadaljevali boj. Visoke planine, strme stene, težko prehodne gore in gozdovi. Nemški radio je zaman lagal in poročal o večjem številu njetnikov, kot je jugoslovanska vojska sploh imela vojakov pod orožjem. To ni moglo ustaviti tisočev vojakov, ki so s puškami v rokah odšli v planine, da ne bi nadaljevali boja.

Planinsko bojevanje.

Planinsko bojevanje, ki ga vodi Mihajlovič, za Srbe ni nova stvar. Srbija je bila dolga stoletja na cesti vpadov Bizantincev. križarskih vojsk in Turkov. Vsi so prihajali po dolinah Save, Morave in Vardarja, po katerih so se sedaj pomikale nemške motorizirane vojske v aprilu 1941. Največkrat srbski narod, kmetski narod, ni imel dovolj opremljene vojske, da bi se mogel z uspehom ustaviti sovražniku v organiziranem boju. V takih okoliščinah se je umikal v planine in od tu v nenadnih napadih presenečal sovražnika za hrbtom in v boku mu onemogočal zalaganje s hrano in s potrebščinami in sejal nered in divji strah.

Ti borci so se združevali v čete in noben osvojevalec, pa najsi je bil še tako močan, se ni drznil v planine in gozdove, kjer so se skrivali. Hrabra dela teh junakov so navdahnila mnoge pesnike in pesmi. ki jih hrabri srbski kmetje prepevao od kolena do kolena. Zadnja med temi pesmimi je Mihajlovičeva pesem. — Po teh besedah so oddali pesem: "Sprentte se, spremte, četniki!"

Zbiranje v planinah.

Tako so Nemci poleti 1941, prodirali proti morju, da napadejo Kreto. V Srbiji so pustili samo majhno število vojakov, da zavarujejo svoje prometne čete.

Polkovnik Mihajlovič je prevzel poveljstvo nad bataljonom odbrovoljcev. Z njimi je prisegel, da se živi ne bodo vdali. Po soteskah reke Drine je prišel do visoke ravni 1500 m nad morjem. Ravan z globokimi jamami, zaraščena in neprehodna. Tu so se mnoga stoletja zbirali hrabri možje, ki so se upirali tujčevi oblasti. Od vseh strani so začeli prihajati dobrovoljci. Dijaki. orožniki, trgovci, učitelji, profesorji in zlasti kmetje, mladi in stari, duhovniki s krstom v levici in puško v desnici, ki so vodili cele vasi za seboj, s črnimi bradami poraščeni in s črnimi plašči vihrajočimi v vetru. Tudi žene, žene, ki so jim možje padli v boju, so prihajale, da jih nadomeste v boju za osvoboditev domovine.

Druga vojska, skoraj prav tolika, se je zbirala na zahodu, v bosanskih planinah, sredi "neodvisne" hrvatske države. Tretja se je zbrala v črnogorskih skalah. Ta je bila najboljše oborožena, ker se je vojska v aprilu umikala v tej smeri. Druge skupine so se zbirale južno in vzhodno od Beograda. Največjo med njimi vodi Dimitrijevič, odvetnik, star 60 let, z globoko vero v narodno stvar. Kmalu so se vse skupine združile pod Mihailovičevim poveljstvom.

Prve zmage.

Meseca junija 1941 je Nemčija napadla Rusijo. Podnevi in ponoči so brezkončne vojske korakale proti severu in prešle Donavo pri Beogradu. Mihajlovič se je odločil in napadel Italijane, ki so zavzeli Črno goro. 13. julija je nenadno udaril jih obkolil, razgnal in pobil in mnogo ujel. V Podgorici so se Italijani upirali. Protifašisti so bežali in se pridruževali Mihajlovičevi vojski. Italijani se niso več upali bojevati. Celo iz svojih mest in vasi si niso upali. Zlasti ne ponoči.

Septembra meseca je Mihajlovič sklenil napasti Nemce. Ima okrog 100,000 mož, a malo orožja. Vsekakor, imel je samo puške in bombe. Takoj je porušil nemške zveze med Beogradom in Solunom. Prispel je 15 km severno od Beograda in držal črto kot prava, organizirana vojska na bojišču.

Nemce je prijel strah. Poklicali so z ruskega bojišča tri divizije. Tri polne divizije, s tanki, topništvom in letali. Mihajlovič in njegove čete, ki niso imele dovolj orožja, da bi se j im postavile po robu, so izginile in vojna se je nadaljevala.

Ponudba premirja.

Tedaj so Nemci nenadno napravili nekaj neverjetnega: prosili so Mihajlovi.a za premirje. Nemci, ki so premagali tolike države in zlomili tolike vojske, niso mogli obračunati s krdelom takih herojev. Prosili so za premirje. Prvič v tej vojni! Nemci, ki so že dve leti neprestano zmagovali.

5. oktobra 1941 sta dva nemška častnika in neki srbski "sodelavec" prispela do mesta, ki ga je naznanila neka tajna Mihajlovičeva radijska postaja. Tu so četniki prestregli častnike, jim zavezali oči in jih posadili v avtomobil. Dve uri se je avto prebijal skozi planine po neverjetnih potih. Končno se je ustavil pred kočico v gozdu. Sneli so jim obveze z oči in znašli so se v koči, kjer je za mizo sedel človek. Bil je Mihajlovič. Prvi Nemec je spregovoril:

"V imenu nemškega poveljništva izjavljam, da je vaše dolovanje proti zakonu. Jugoslov. vojska se je predala. Vi morate prav tako nehati z bojem. Moj poveljnik, general von Dankelman me je opolnomočil, da se z vami pogajam. Ponujamo vam neobvezno premirje, vam in vašim vojakom. Upam da se bomo sporazumeli."

Mihajlovič mu je odgovoril: "Res je. da se je jugoslov. vojska predala. Vendar, to je bila jugoslovanska vojska in ne srbska. Predali smo se pod pogojem, da bo Jugoslavija ostala nedotaknjena. Namesto tega ste jo takoj razkosali. Ne vem, kako dolgo se bom še moral boriti, vendar vem, da bom odnehal samo tistega dne, ko se bo Nemčija predala, ali, ko bo padel zadnji nemški vojak."

In nemškim odposlancem, ganjenim spričo takega junaštva, so spet zavezali oči. Potem so jih odpeljali, odkoder so prišli.

Najveličastnejši pojav v tej vojni.

Nemci so se maščevali nad civilnim prebivalstvom. Streljali so in obešali moške in ženske. Vendar, čimbolj divjaško je njihovo ravnanje, tem večji je srbski odpor.

Mihajlovič ne odneha. V svoji oblasti ima zemljo in v določenih oblastih jo tudi upravlja. Izdaja potne liste. Na vseh straneh je obkrožen s sovražnikom in ves svet občuduje njegovo neverjetno hrabrost. Svoje radijske postaje ima in pošilja brzojavne pozdrave svojemu kralju, Stalinu, Churchillu. Pod nadzorstvom ima četrtino Jugoslavije in skoraj vse železnice. Noben nemški in noben italijanski vojak si ne upa iz mesta. Njegovi vojaki žive od tega, kar jim zemlja da, kar jim dajejo kmetje. S kraja v kraj Jugoslavije prenašajo Mihajlovičevi glasniki njegove ukaze. Vsa država se je tajno zarotila proti sovražniku, ki čuti strah, ki ve. da ga bodo poklali, ki se boje vsega. Tak je odpor proti stokrat močnejšemu sovražniku. Ves jugoslovanski narod čuti, kako ga Mihajlovič hrabri in bodri. To je pravi čudež. Podobno je korziški vendeti in ruski črni vojski. Zamislite si Francijo, vso zasedeno, in De Gaulle-a, da drži Cayenne s sto tisoč rodoljubi. V tej nenavadni vojni, kjer se iznenadenje vrsti za iznenadenjem, pomeni Mihajlovič in njegovi heroji najveličastnejše od vsega. To je najbolj prepričevalen zgled, kaj napravi odpor, če je srce polno srda proti osvojevalcu in ljubezni do domovine.

Na koncu oddaje so odigrale godbe jugoslovansko himno. Oddajo so ponovili v celoti 12. jan ob 11.45. — (JČO.

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations
(V angleškem jeziku)
RECEPTI VSEH NARODOV
Stane samo $2.00
Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani
Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi.
Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izvežbati in izpopolniti.
Naročite pri
KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street New York, N. Y.

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, da se poslužujejo — UNITED STATES oziroma CANADIAN POSTAL MONEY ORDER, ako je vam le priročno

JERRY KOPRIVŠEK in njegov orkester na ploščah
Terezinka Polka
Na planincah—valček Štv. M 575
in DUQUESNE UNIVERSITY TAMBURICA — štv. M 571
Za toz. cenik in cene plošč se obrnite na: JOHN MARSICH Inc. 463 West 42nd Street, New York

NOV SLOVANSKI LIST.

V New Yorku je Slavonic Committee for Democracy, Inc. pričel izdajati mesečnik "The Slavonic Monthly", pisan v angleškem jeziku. Prinaša zanimive članke o slovanskih zadevah in jih pišejo zastopniki vseh slovanskih narodov. Med Slovenci se je do sedaj že dvakrat oglasil Anthony J. Klančar z zelo zanimivimi članki.

List velja $2.00 na leto in njegov naslov je: The Slavonic Monthly, 545 — 5th Ave., New York, N. Y.

NESREČA ROJAKA.

Nedaleč Madison, O., je 20. marca bil zadet od avtomobila na državni cesti št. 20. splošno poznani Anton Perko, stamski, star 38 let. Bil je na mestu ubit. Zadnjih 12 let je delal kot hlapec pri enem ali drugem farmarju v okolici Madison in Geneva. Ranjki je bil doma iz vasi Kal, fara Ambrus na Dolenjskem, odkoder je prišel v Ameriko pred 22 leti. Zapušča brate Josipa, Franka in Ignaca, sestro Mrs. Anno Zupančič in teto Jero Urbančič. v starem kraju pa brate Louisa, Ludvika, Vencelna in Henrika.

IZŠLA JE NOVA KNJIGA V ANGLEŠČINI O ŽIVLJENJU AMERIŠKE DIVJAČINE POD NASLOVOM

AMERICAN WILD LIFE
V knjigi je natančno popisano življenje posameznih živali, živečih na suhem, v morju in v zraku, tako da bo vsakdo, ki ljubi naravo in njeno pestro živalstvo, knjigo bral z velikim zanimanjem, ker bo v njej našel marsikaj iz življenja divjih živali, kar mu dosedaj še ni bilo znano.
Prvotno je bilo nameravano to veliko delo izdati v petih knjigah, toda je slednjič izšla v eni sami knjigi, ki pa pri vsem svojem skrčenju prinaša POPOLNI POPIS ŽIVLJENJA AMERIŠKE DIVJAČINE.
Knjigo bo z užitkom bral lovec, ker navaja in popisuje vse živali, ki jih je dovoljeno in prepovedano streljati; farmer, ker so popisane živali, ki na polju koristijo ali škodujejo ter slednjič ribič, ker so v knjigi naštete VSE RIBE, KI ŽIVE V AMERIŠKIH VODAH.
Poleg poljudnega popisa in pripovedovanja vsebuje knjiga 327 SLIK (fotografij); 6 slik v naravnih barvah, v velikosti cele strani, ter ima 778 strani. Velikost knjige je 9 x 6 inčev. Knjiga opisuje sesavce, ptiče, ribe, kače in živali, ki so ravnotako na suhem kot v vodi doma. — Vezana je v močno platno z zlatimi črkami.
POMISLITE, TO KNJIGO LAHKO DOBITE SEDAJ ZA CENO:
Sedaj $3.50
Naročila pošljite . . . . KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY 216 W. 18th STREET, NEW YORK.

To in Ono

Po splošnem javnem odobrenju je bilo spremenjeno ime Defense Savings Bondov in Defense Savings Stamps na United States Savings Bonds in Stamps.

Amerika namreč ni več na obrambi pač v vojni proti nasilnikom.

— — —

Zakasnele vesti. — Jugoslav Information Center v New Yorku poroča o nekaterih dogodkih, ki so se izvršili pred kratkim v Jugoslaviji. — Med drugim poroča:

— Tajni francoski list "Liberation" v Franciji poroča iz nemških virov in po vesteh iz Vichy-ja, da v Jugoslaviji besne ostri boji in da četniki prodirajo vse globlje v Bosno. Njihove delo je tako popolno, da v vsakem zavzetem predelu takoj uredijo notranjo upravo. V njihovih rokah so železnice, pošte in vse javne oblasti, izdajajo svoj dnevnik in vzdržujejo delo po tovarnah.

Iz Ženeva prihaja poročilo, ki je datirano v februarju: — Nekaj zakasnelih podatkov o prometu v Sloveniji. — 2. julija zvečer je prvič pripeljal vlak z Jesenic v Radovoljice. Istega dne so tudi začeli voziti vlaki iz Jesenice v Bohinj. Dne 10. julija je bil popravljen bohinjski predor in vzpostavljena železniška zveza s Podbrdom. Karavanški predor je bil popravljen 18. avgusta in prvič je peljal vlak z Jesenic v Celovec in Beljak dne 20. avgusta. Prvi vlak iz Radovljice v Ljubljano je pripeljal dne 22. avgusta. V splošnem je železniški promet bil zaprt vseh pet mesecev po zasedbi. V zadnjih časih pa so napadi na železniške proge in mostove tako pogosti, zlasti na črti Maribor-Ljubljana-Trst, da je potovanje po železnici tvegano in da so železniške zveze med poedinimi kraji zastale.

— — —

Kaj je z italjansko mornarico? — Pred kratkim je majhna skupina angleških bojnih ladji napadla in spravila v beg mnogo večjo italjansko skupino. Med laškimi ladjami je bila tudi 35,000 tonska oklopnica Littorio. To je ena največjih in najmočnejših bojnih ladij na svetu. Littorio je bila prideljena laški mornarici leta 1940. Ima devet 15-inčnih topov, dvanajst 6-inčnih topov, dvanajst 3.5-inčnih protizračnih topov in mnogo drugih manjših proti-zračnih strojnih topov. Jeklenih oklop ladje je 9-inčev debel in med krovom je past 12-inčnega jekla.

Izstrelki od 15-inčnih topov na Littoriji bi, ako bi naravnost zadela katero lahko križarko angleške mornarice, ki so bile vdeležna v boju, dobesedno razkrojile.

V skupini ladji, ki so jih pregnali v beg, sta bile tudi težke križarke, 10-tonske Bolzano vrste, ki imajo osem 8-inčnih topov in tudi so oborožene z torpednimi cevmi.

Največji topovi na lahkih angleških križarkah so 6-inčni.

Angleški torpedo je skorogotovo zadel oklopnico Littorio, in baš zaradi tega je poveljnik rajše pobegnil, kot da bi se zoperstavil manjšim angleškim ladjam.

Kot je razvidno Italijane se nočejo bojevati proti Angležem. Moštvo je dobro izvežbano in junaško. Ladje so prvovrstne. — Zakaj potem se izogibljajo boju?

Edin razlog za to je, da so se Italjani že naveličali vojne.

Kratka Dnevna Zgodba

FRIDOLIN ŽOLNA

CICVARA

Istinabog — cievara ni, da bi si z njo moško lice skrunilo junaško pero.

Ali, brate, ko gleduš in slušaš dan na dan, kako se našega naroda svet — nebo ga zasuj s svojim blagrom — prička med seboj in preklja z vikom in krikom in se prička med seboj in preklja za cievaro, pa bogme ne ve, kaj je cievara, pa ko i tebi, brate, ki si priča ljutenju bratomornemu boju, morebiti cievara ni docela jasna, ondaj, brate, spoznaj in uvažuj položaj in potrebo in ne zaničuj junaškega peresa, ki ti piše cievaro.

Da ti povem po pravici: cievara je jed. Jed je in je dobra tudi.

Lahko si pripraviš in zvariš cievaro; le da paziš, brate, na moje besede, jih dobro razumeš in verno in točno spoštuješ; ni enako, ali vzameš za pest soli preveč ali premalo.

Torej čuj: Vzemi mladega sira —

Toda nikar, brate, da greš v čaršijo, na trg, in tof, prodajalko v zobe — suruk! sir v torbo in z Bogom, diko, pozdravi doma! Pošten sem človek, pa si i ti pošten — kako drugače — pa boš štel pare in dinarje in častito, kupil in plačal mladi sir, da te bo vesel gospodin Bog v nebesih in te bo vesela baba s sirom tudi.

In da ti še razložim, brate, ako že imaš mladega sira doma v shrambi, nikar ne bodi v čaršijo si ga kupovati. Niti ni treba, da šteješ zanj pare in denarje, ako se kdo najde božji in ti ga podari, čast mu in slava. Le da imaš mladega sira in da ide vse pošteno..

Kakorkoli brate, čim imaš mladega sira, vzemi ga —

Pa da ne bo zmede in galame, še to me čuj, zlati moj sokole in me razumi! Ni treba, da mladi sir takoj vzameš v roke, pri tej priči. Ako sediš v kancelariji in piseš važen akt, nikar, brate, da bi na te moje besede kar pustil akt in kancelarijo in hotel bogme domov v kuhinjo, da se lotiš mladega sira — ali da bežiš od svetega opravila, ali iz junaške čete.

Ne, moje besede vzemi tako, da veljajo za primer, ako in kadar ti srce zahrepeni cievare in bi imel časa in prilike, da si jo pripremiš.

Pa še da ti povem, človeče, niti ni treba, da si jo sam ravnaš, ravna ti jo lahko i tvoja žena in gospodinja. Bog ji dal obilo sreče!

Ljubim te, brate, duša moja, kakor oko v glavi. Naj ne ugledam lica bežjega, zemlja mi izbacila kosti, ako naj bi te moj podnk potisnil v propast. Zato me čuj in me dobro razumi: cievaro naj ti pripremi tvoja žena in gospodinja le, ako jo imaš, drugače ne. Samo zaradi cievare in žurno, brate, da se ženiš — tako ti glave!

Ali ako ti govorim in te učim vidim: cievaro je lažje pripremiti nego črno na belem popisati, kako jo pripremi — junaško pero ni vajeno takemu pisanju.

Pa nič za to! Samo, da ti še povem:: cievare je več vrst. Lahko je taka iz bele moke ali taka iz koruzne. Lahko jo je narediti na mleku ali na masti, na kravjem mleku ali na siratki. Pa se lahko i z jajcem i s kajmakom, to je s smetano. In še ravnajo cievaro posebno fino, bogme, tako z lukom, da jo je gospoda poglavita in prečastna.

Evo to je cievara. Pa kako je imenitna, naj ti pove sledeča zgodba:

Soseda dva, pošteni krščeni duši, sta se z doma odpravila. Jedva sta storila pol pota, že sta ju zvabila senca in hlad, krenila sta v kraj in sedla. Segala sta v siti svoji torbi, da se gladna okrepčata s koruznim kruhom in domačim sirom, potem bi nastavila pot.

Kruh je bil trd, sir je bil pust, pa reče prvi:

"E, da bi se zgodilo, da je ta dolina polna cievare!"

Odgovori soseda:

"Dal Bog, da je istina. Ne bi se je branil, tako mi svete vere! Žlico v roke pa sredi v cievaro!"

"Kako sredi v cievaro? To ti ne gre, brate. Nego da zajemaš lepo od kraja kakor jaz, vsak od svojega kraja, po vrsti in oba enako!"

"Kako od kraja? Mast ne stoji ob kraju, mast stoji v sredi."

"Pa da stoji v sredi — kako prideš v sredo?"

"Kako v sredo? Moja skrb! V opankah ne!"

"Budalo, kaj misliš, brez opank se ne boš udušil"?

"Kako udušil? Cievara ni voda! Pa da se udušim, sladka mi smrt v cievari!"

"Haja, gladen je bil, se je v cievari udušil. Haja!"

"Komu se smeješ, eh?"

"Komu? Haja!"

"Zakaj se smeješ, eh?"

Beseda je dala drugo, druga tretjo, tretja bunko in sta mlatila sosed po sosedu — kamor priletelo, tja zadelo.

Pokalo je in sta kričala, da sta se splašili jadni kljusi in jo kakor strela ubrisali domov.

Za kljusama ona dva, črna in višnjeva od batin.

Doma v selu so ju izpraševali, kdo za milega Boga ju je tako neusmiljeno nalibral, pa sta zastokala:

"Cievara!"

KUPUJTE

DEFENSE BONDS in STAMPS

PREDSTOJEČI MED-AMERIŠKI SESTANKI.

Poglobljenje med-ameriškega sodelovanja predznačujejo skorajšnji začetni sestanki odborov, imenovanih po nedavni konferenci zunanjih ministrov v Rio de Janeiro.

Vzpored sestankov, ki jih je Rio čarter predvideval, se nanaša na razna polja, v katerih med-ameriška kooperacija se izkaže velekoristno za ljudstva vseh Amerik in ki bo ojačala solidarnost ameriških republik. Predmeti, o katerih se bo razpravljalo, vključujejo finance, gospodarstvo, prevoz, komunikacije, politično in vojaško obrambo, straženje in pravosodstvo.

Med-ameriški posvetovalni odbor za finance in gospodarstvo, ki je dobil povečano oblast in pristojnost vsled čartera sprejetega na konferenci v Rio de Janeiro, ima opravljati za raznimi dolžnostmi. Kakor rano mogoče se snide v svrho, da sestavi načrte za gospodarsko mobilizacijo vsakega naroda in iz istih razvije splošen načrt za vso hemisfero.

Na teh sestankih se bodo vpoštevale osnovne potrebe vsake dežele, kakor tudi koordinacija in pospešitev komunikacij in kontrola ter razdelitev izvoza.

Komisija vojaških in mornariških izvedencev iz vsake dežele, ki bo imela svoj sedež v Washingtonu, izdelala bo načrt za obrambo zapadne hemisfere.

Naloga drugega odbora bo koordinacija postopanj v vseh Amerikah za kaznovanje nelojalnih činov, za razširjenje nadstraževanja in zaščito proti sabotaži in kontroliranja lokalnih organizacij, o katerih je znano, da delajo v interesih napadalcev.

Formulacija mednarodnih konvencij, ki bi imele opravljati s spijonažo, sabotažo, izdajalstvom in uporom je ena izmed mnogih nalog, poverjenih izvršilnemu svetu Pan-ameriške Unije.

Ameriški finančni ministri se kmalu sestanejo, da napravijo načrte in začno delovanje med-ameriškega sklada 'Inter-American Stabilization Fund,' da se ustalijo cene inozemskih menjav, zasidrajo vrednosti valut in sploh ojačajo denarni sistemi v hemisferi.

Zastopniki centralnih bank se tudi snidejo, da se posvetujejo o enakoličnem postopanju glede ravnanja z trgovskim blagom, ki spada k napadalnim narodom.

Namerava se tudi sestaviti odbor tehničnih izvedencev, da se precenijo naravni viri bogastva vsake ameriške republike.

LOGIKA

Strategija izdeluje vojne načrte.

Taktika izvršuje te načrte.

Logika, ki je tretja veja vojaške znanosti, pa z vsem potrebnim zalaga strategijo in taktiko—v pravi množini, na pravem kraju in ob pravem času.

Sedaj, v *splošni* vojni, moramo Logično znanje obrniti na vse delovanje naroda—civilnega in vojaškega. MI-VSI smo del programa zmage.

Naše zalagalne črte so dobesedno življenske črte Združenih Narodov. Moška sila *in* municijska sila sta vodilna činitelja.

Danes Logika diktira strategiji—določa taktiko.

Kongres je dovolil biljone dolarjev, *ne more pa dovoliti niti samo ene minute časa.*

Čas je naklonjen onim, ki ga cenijo, kot neprecenljivo potrebščino, kakor je sedaj.

Ako v vojni prihranimo čas, prihranimo tudi življenje—in mi vsi bomo posamezno prispevali k Zmagi.

URAD ZA LOGIKO

INTERNATIONAL BUSINESS MACHINES CORPORATION

Kakor plaz...

ZGODOVINSKI ROMAN. 65

Nebizdano je gospodovala volja po ubijanju in uničevanju na suhem, na morju in v zraku. Pod grozotami uničevanja narodov so trpeli ne samo vojaki na bojišču, marveč tudi ženske in deca v zaledju.

Glad se je plazil po pokrajinah Nemčije, Avstrije in njiju zaveznikov. Z jeklenim zapahom je angleško brodovje zaprlo vsa morja.

Narodi v Avstriji so se jeli zavedati svojih pravic in jih glasno zahtevati. Ogrodje stare habsburške države je jelo pokati. Narodi niso več hoteli nositi starega težkega jarma. Čutili so, da so na pragu veliki dogodki in da bije habsburškemu gospodstvu zadnja ura.

V kaosu, ki je nastal, se je vsak narod osvobodil izpod stoletnega jarma. V Ameriki je bila takrat spregovorjena velika beseda. Izdana je bila parola o samoodločbi vseh narodov. Wilson, predsednik ene največjih držav na svetu, je zastopal to geslo..

Nade Nemčije in Avstrije so se še oklepale zmagovitih bitk na vzhodu, ki so potisnile Rusijo daleč preko meja, nepremagljivega odpora, na katerega so naletele italijanske armade v osmerih bitkah na Soči, jeklene moči, ki so v Franciji držale kakor v kleščah zavezniške angleške in francoske armade, — v tem najtežjem trenutku svetovne vojne je v Schoenbrunnu zatisnil na veke svoje oči star, od dolgega življenja utrujen mož, cesar Franc Jožef. Viharji revolucije so vreli okrog glave mladeniča, ko pa se je kot sivolasi starček poslavljal od življenja, je že čutil lahko pokanje rušečega se prestola, ki ga je zapustil svojim eddi.em. V svežosti in mladeniškem navdušenju,, poln nad in zaupanja. je posegel Karel po podedovanem žezlu. Narodom je hotel dati mir in napraviti konec nesrečni vojni. Z odgovornostjo, ki jo je nepričakovano prevzel za usodo velike države, niso bile v skladu njegove duševne moči. Ob mrtvaškem odru Franca Jožefa je v svojem srcu prisegal, da bo vse svoje moči posvetil v blagor države, da se ne bo brigal za preteklost. Ko je zapuščal sobo, kjer je izdihnil njegov prednik. je srečal v predsobanali damo, ki je bila zavita v žalno obleko. Bila je to Katarina Schratt, znana stara prijateljica Franca Jožefa, kateri so zabranili, da bi pomolila zadnji očenaš ob mrtvaškem odru. Proseče je uprla svoj pogled v mladega vladarja. V njegovem spremstvu je nato stopila v mrtvaško dvorano in ihte vzela slovo od starega vladarja in prijatelja.

Z vsem mrklim pompom, ki ga predpisuje dvorni ceremonijel, so položili cesarja Franca Jožefa v grobnico njegovih prednikov. Izmučene narode je še enkrat navdala krepka nada v bodočnost, ko je cesar Karel javno razglasil svojo voljo, da hoče napraviti mir. Bila je to volja. ki se je razbila ob sili razmer.

— — —

Izmučen od reprezentacijskih dolžnosti pri sijajnem kronanju za ogrskega kralja v Budimpešti, je cesar zvečer sprejel grofa Wolkensteina v kraljovskem dvorcu v Budimu. Pokoreč se pozivu novega cesarja, je grof prišel v Budimpešto. V tihi osamljenosti je preživel vsa leta, ki so samo potrdila njegove zle slutnje. Udeleževal se je samo p rireditev, ki so imele dobrodelne namene, sicer pa ni nastopal v javnosti. Aktivni vojaški službi ga je odtegovala njegova starost, prostovoljno pa ni vstopil v armado, ker se ni hotel udeleževati nepojmljive, uničevalne besnosti, ki je objela ves svet. Mirno, opirajoč se na svojo preudarnost, je stopil pred cesarja.

"Vaše veličanstvo me je pozvalo."

Cesar mu je prijazno stisnil roko.

"Nisem ukazal, samo prosil sem, dragi grof. Potrebujem odkritosrčnega zvestega svetovalca. Vsikdar ste mi požrtvovalno in voljno služili. Sedaj mi ne odrečete svoje službe."

"Vedno sem rad na uslugo vašemu veličanstvu. Kjer bom potreben, sem pripravljen žrtvovati splošnemu blagru svoje sposobnosti."

"Vem to, grof! Zberite si sami položaj, o katerem se nadejate, da boste lahko v njem uspešno delovali.. Zaupati vam hočem vsako službeno mesto."

"Potem prosim, da se samo tajno poslužujete mojih nasvetov. Nisem častihlepen in bi bil v kakšni javni službi izpostavljen prevelikim vplivom svoje okolice, da bi si mogel obvarovati svojo nepristranost. Nočem, da bi me vrinili v mehanizem dvora ali države, ker bi bil s tem moj pogled otemnen, moja sodba pa podvržena zmoti. Svoboden in nezaviran od službenih ozirov hočem služiti svojemu cesarju, mu svetovati in mu odkritosrčno izražati svoje mnenje."

Nestrpno je cesar mel roke.

"Imel sem z vami, grof Wolkenstein, druge načrte. Uničili ste mi vse te načrte. Nisem si hotel samo zagotoviti vaših nasvetov, marveč sem imel tudi namen, da si zasiguram sodelovanje vaše neizrabljene delazmožnosti in delavnosti."

"Obžalujem, da ne morem dati vašemu veličanstvu nobenih drugih pojasnil. Nisem več neizrabljen, živel pa sem tudi predolgo odtegnjen vsemu javnemu življenju, da bi se mogel uživeti v velike naloge. Prav rad pa posvečam vse svoje sposobnosti osebi vašega veličanstva."

"Neizprosen ste, grof!" Cesar je zamišljeno zrl pred se, nato pa z vso odkritosrčnostjo, pripomnil: "Vsemu zlu, ki je nas zadelo, bi se bili lahko izognili, ako bi se ravnali po vašem nasvetu. Potovanje v Bosno je bilo začetek grozot."

"Bojim se, veličanstvo, da bo tudi v bodoče doletela moje nasvete ista usoda."

Cesar je prijazno pripomnil:

"Občutljiv ste, grof! Takrat vendar ni bilo nobene možnosti, da bi prestolonaslednika odvrnili od njegovih načrtov in naklepov. Franc Ferdinand je bil nadvse trmast."

"Morda, veličanstvo. Ta možnost, izvesti moje načrte, lahko češče manjka. Razmere obvladujejo nas. ne mi nje."

"Da bi bilo vendar že konec te nesrečne vojne," je vzdihnil cesar. "Ako bi mogli najti kakšen izhod. da bi napravili konec tej nesreči?"

Grof je zmajal z glavo. .

(Nadaljevanje.)

Domača fronta

Ta vojna je vojna mnogih mnogih front. Doma in preko morij. Najbolj važna izmed domačih front je vojna produkcija. Tu vodimo veliko ofenzivo. Pogon za vojno produkcijo.

Pogon za vojno produkcijo je spojen z drugim pogonom, ki se vrši že za nekaj časa in ki mora uspeti, ako naj izdelamo topove in tanke in ladje in letala, ki jih potrebujemo.

Ta drugi pogon je pogon, da se nabere vsak komad obrabljenih kovin in starega gumija in papirnatih odpadkov in spravi nazaj v tovarne in plavže. To je pogon v katerem vsakdo v Združenih državah more pomagati.

Uradno se ta pogon naziva Salvage for Victory Campaign. Vrši se pod vodstvom urada Bureau of Industrial Conservation, ki je podrejen War Production Board-u, delujočega potom odborov. ustanovljenih v 42 državah. .

Ravno sedaj ta urad osredotoča svoj trud na 6,500,000 farmah v Ameriki, da se nabere jo odpadki jekla in železa za železarne in plavže in stari gumij za tovarne, ki preobnavljajo gumij.

Cenilo se je. da imamo približno četrtino tone kovinskih odpadkov povprečno na vsaki farmi v Združenih državah, kakor tudi velike količine gumija v starih obročih in cevih.

Dokler nismo vstopili v to veliko vojno za ohranitev svobod demokratičnih ljudstev vse povsod, smo bili mi Amerikanci precej potratni. Bili smo potratni, ker naša dežela je dežela obširnih virov naravnega bogastva. Sedaj se je vse to spremenilo. Naučili smo se, da se iz starega papirja delajo zaboji ki drže municijo in konzervirani živež za naše vojake. Naučili smo se, da se iz obrabljenih kovin more napraviti tank ali ladja ali letalo. Naučili smo se, ko so nas Japonci odrezali od zaloge novega gumija, stari obroči so postali ravno tako dragoceni kakor kroglje.

Mi Amerikanci se sedaj učimo tudi štediti. Učimo se rabiti stvari tako, da dolgo trajajo. To je jako važno, kajti predmeti, na katere smo bili navajeni — gospodinjska orodja in priprave, bodo postajali čim dalje bolj redki. Vsak dan prinaša vest, da je zopet kaka drobna industrija bila zaprta, ali so kake tovarne bile preurejene za vojno proizvodnjo. Niti ne bodo izdelali nikakih glasbenih škrinj po 30. aprilu. Ti veliki avtomatični fonografi, ki zaigravajo po ometu denarja, vporabljajo množice kovin, ki se potrebujejo za vojno. Vsak poedini je vsebovál zadosti medi za 700 patron.

Ako naj mmo štedimo, moramo imeti kako osnovo. To velja za vsakogar izmed nas in to velja za cele industrije. Za razprodavatelje mleka, na primer. Nedavna preiskava je pokazala, da ako razprodavatelji mleka ne ukrenejo nekaj da štedijo na obročih, ne bodo sploh v stanju dostavljati mleko 8 ali 10 mesecih. Seveda, se nekaj ukrene. Izmišljajo si osnovo, ki bo zagotovila, da morejo nadaljevati čez najdaljšo mogočo dobo. —

Precejšnji del železa in jekla ki je šlo v postelje in posteljna peresa in matrace, bo ustavljen 1. aprila in po dnevu 31, maja ne bo več nikake produkcije kovinskega pohištva. War Production Board je ustanovil kontrolo tudi nad rabo poobnovljenega gumija — vsled primanjkljaja odpadkov istega. Od 31. maja se preobnovljeni gumij ne bo smel rabiti v dolgi vrsti predmetov, segajočih od detinskih vozičkov do gospodinjskih rokavic pa do golfnih torb. .

Ako živite v kaki izmed 19 vzhodnih držav ali v Washingtonu ali Oregonu, je vojna prišla k vam vsled tega ker se gazolinskim postajam dostavlja za 20 odst. manj gazolina. To je posledica potopljenja tankerja s strani osiščnih podmornic in prvi začetek racijoniranja.

Potovanje vseh vrst postane, kakor se zdi, tem dalje bolj težavno, čim vojni napor raste; bo manj gazolina za motoriste in manj udobnosti za potnike po železnici vsled potrebe prevažanja vojaštva.

Osemdeset odstotkov čevljarskega usnja višje kvalitete je sedaj rezerviranega za vojake. Ne pozabljati na "anti-freeze" kadar izpraznite svoj radiator. War Production Board kmalu zaustavi rabo šelaka za civiliste. Ta je potreben za razne vojaške in mornariške opreme.

Konsumentski oddelek urada Office of Price Administration svetuje gospodinjam, kako lahko doma popravljajo, predno si nakupijo kaj novega. WPB je nasvetoval pekarski industriji, naj zniža stroške proizvodnje, da prepreči poskočitev cen.

Pokrajinski upravo-delavski sestanki pospešujejo osnove za vojno produkcijski pogon in nekaka tvrdka v srednjem zapadu, ki dela na mornariških kontraktih, je že dovršila svojo organizacijo.

Življenjepis gen. MacArthurja

Neustrašen in nepremagan, gen. Douglas MacArthur, po sedmih dnevih potovanja z ženo in dečkom in člani svojega štaba je sedaj v Avstraliji kot vrhovni poveljnik vseh sil Združenih narodov na kopnem, v zraku in na morju, za Avstralijo in za ves jugozapadni Pacifik vzhodno od Singapore. Na ta način "prvi vojak Amerike" da katerega naslova mu je dalo pravico odobrenje javnega mnenja. je dobil sedaj priložnost za mnogo večjo službo kot jo je njegova vloga v Filipinih dovoljevala. .

Dočim je v Washingtonu mnogo zadoščenja nad dolgo pričakovanim pomaknjenjem generala MacArthurja v mnogo večjo odgovornost, prevladuje tudi trezno zavedanje, da je bil premeščen od težke naloge v mnogo težjo.

Okolščina, da je gen. MacArthur tako drzno ušel iz Filipin in prevzel vrhovno poveljstvo Združenih narodov, je dala nado in vzbudila zaupanje med Združenimi narodi vsega sveta.

Njegova bojevitost, ki je Japonce držala na strani za 100 dni, izvira od bojevitega očeta — Arthur MacArthur — ki je postal prvi poročnik in adjutant v 24. wisconsinskem peš-polku leta 1862, dva meseca po 17. rojstnem dnevu, in ki iz Civilne vojne izšel kot "fant polkovnik iz Zapada."

Gen. Douglas MacArthur se je rodil v Arkansaški vojašnici l. 1889 je vstopil v West Point in ko je dovršil nauke kot prvi v raz redn in z najboljšim uspehom v 26 letih. je stopil v inžinirski kor vojske.

Leta 1905 kot adjutant za svojega očeta, ki je bil odposlan kot vojni ogledalec v Japonsko, je prisostvoval japonsko-ruski vojni. Leta 1914 se je boril v ameriški vojski pri Vera Cruz. V svetovni vojni se je sijajno izkazal kot brigadni in kasneje divizijski poveljnik Rainbow divizije, ki je vsebovala vojake iz vsake države Unije.

MacArthurov bojni rekord v svetovni vojni je bil sijajen. Bil je dvakrat ranjen in enkrat zastrupljen s plinom. Dobil je 13 odlikovanj za junaštvo pod ognjem sedem pohval za izreden pogum in 24 višjih odlikovanj od tujih vlad.

Po dveh letih kot najmlajši superintendent v zgodovini West Pointa, se je MacArthur vrnil na Filipine. Leta 1926 je prevzel vodstvo Olimpijskega moštva Amerike in potem šel nazaj na Filipine kot poveljnik Filipinskega departmenta, na to se povrnil v Združene države, ko ga je predsednik Roosevelt pomaknil na mesto šefa generalnega štaba. Bil je tedaj le 50 let star. Leta 1935 je prevzel poveljništvo obrambe Filipin.

URUGVAY DOVOLJUJE ZOPET IZDAJANJE TUJEJEZIČNIH ČASOPISOV.

Overseas News Agency poroča iz Montevidea dne 15. marca, da je urugvajska vlada izdala odločbo, s katero se dovoljuje zopetno izdajanje tujejezičnih dnevnikov, kar je bilo prepovedano od 26. januarja naprej. .

DVA TUJERODNA AMERIKANCA STA BILA PRVA V NARODNI LOTERIJI.

Dva tujerodna Amerikanca sta bila prva Newyorkčana, ki sta bila pozvana v vojake, vsled prve vojnodobne loterije, ki se je, prvič po letu 1918 obdržala v Washingtonu 17. marca. .

Vojni tajnik Henry L. Stimson, stoječ z obvezanimi očmi na odru velike dvorane Labor departmenta, na mestu, kjer je predsednik Roosevelt ob izvirnem srečkanju v oktobru 1. 1940 posegel z roko v isti vrč, ki je bil rabljen za časa prve svetovne vojne in ven potegnil številko 3485. .

Predstavnika vloge, ki jo tujerodni Amerikanci bodo igrali v sestavi mogočne ameriške vojske, katera bo končno štela 8 do 10 milijonov, sta bila le dva moža v New Yorku, ki imata številko 3485. Eden je bil Kitajec, drugi je Grk.

Chin Fong Ho je prišel v New York iz Cantona pred tremi leti.. On je dijak po dnevu v neki newyorški javni šoli, in ponoči dela kot natakar.

Anton S. Douris, je služil z Abraham Lincolnovo brigado v Španski, tekom španjske državljanske vojne. "Rad grem v vojake," je rekel.

Note

za

PIANO-HARMONIKO

ali

KLAVIR

BREEZES OF SPRING
TIME OF BLOSSOM (Cvetni čas)

SLOVENSKI FANTJE
VSE BOM PRODALA

SLOVENIAN DANCE
VANDA POLKA

PO JEZERU
KOLO

OHIO VALLEY
SYLVIA POLKA

TAM NA VRTNI GREDI
MARIBOR WALTZ

SPAVAJ MILKA MOJA
ORPHAN WALTZ

DEKLE NA VRTU
OJ, MARIČKA, PEGLJAJ

ŽIDANA MARELA (polka)
VESELI BRATCI (mazurka)

BARČICA
MLADI KAPETANE

KO PTICICA TA MALA
ZVEDEL SEM NEKAJ

POJDI Z MENOJ
DOL S PLANINE

GREMO NA ŠTAJERSKO
ŠTAJERIŠ

HAPPY POLKA
ČE NA TUJEM

35 centov komad
3 za $1.

MOJA DEKLE JE ŠE MLADA
Po 25c komad:

Naročite pri
KNJIGARNI
SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th St., New York

V tem času narodne stiske potrebuje naša domovina vašo pomoč. Kupujte redno Defense Stamps in bonde.

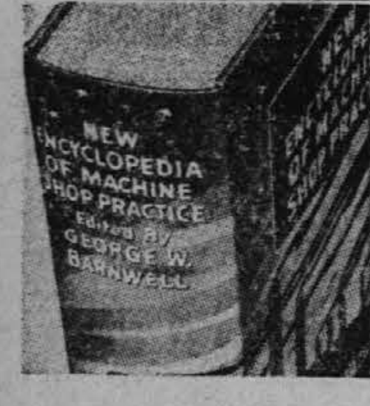

THE NEW

ENCYCLOPEDIA OF MACHINE SHOP PRACTICE

Spisal znani profesor na Stevens Institute of Technology v angleščini GEORGE W. BARNWELL

Podlago za mehanično znanje si morete dobiti s knjigo NEW ENCYCLOPEDIA OF MACHINE SHOP PRACTICE (v angleščini). Ta velika knjiga popisuje in v slikah pokaže temeljna dela mehanike. Razloži vse natanko, kar mora znati najboljši mehanik; pojasnuje vporabo vsakega stroja, orodja in meril. Poduči vas, kako je treba vporabiti načrte (blue prints) ter vam tudi daje mnogo računskih tabel, da morete pospešiti svoje delo. Ne glede na to, ali ste šele početnik, vam bo ta knjiga zelo koristna in mnogo vrednа. — 1000 slik in rizb. 576 strani, trdo vezana knjiga stane

Samo $1.98

Naročite pri:

KNJIGARNI
Glas Naroda
216 West 18th Street New York

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno do kdaj imate plačano naročnino. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Da nam prihranite nepotrebnega dela in stroškov, Vas prosimo, da skušate naročnino pravočasno poravnati. Pošljite naročnino naravnost nam ali jo pa plačajte našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kojih imena so tiskana z debelimi črkami, ker so upravičeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih. Zastopnik bo Vam izročil potrdilo za plačano naročnino

CALIFORNIA:
San Francisco, Jacob Laushin

COLORADO:
Pueblo, Peter Culig.
Walsenburg, M. J. Bayuk

INDIANA:
Indianapolis: Frank Zupančič

ILLINOIS:
Chicago, J. Bevčič
Cicero, J. Fabian (Chicago, Cicero in Illinois)
Joliet, Jennie Bambich
La Salle, J. Spelich
Mascoutah, Martin Dolenc
North Chicago in Waukegan, Math. Warček

MARYLAND:
Kitzmiller, Fr. Vodopivec

MICHIGAN:
Detroit, L. Plesher

MINNESOTA:
Chisholm, J. Lukanich
Ely, Jos. J. Peshel
Eveleth, Louis Gouže
Gilbert, Louis Vessel
Hibbing, John Povše

MONTANA:
Roundup, M. M. Panian
Washoe, L. Champa

NEBRASKA:
Omaha, P. Broderick

NEW YORK:
Brooklyn, Anthony Svet
Gowanda Karl Strniša
Little Falls, Frank Masle
Worcester, Peter Rode

OHIO:
Barberton, Frank Troha
Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karlinger, Jacob Resnik, John Slapnik
Girard, Anton Nagode
Lorain, Louis Balant, John Kumše
Youngstown, Anton Kikelj

OREGON:
Oregon City, J. Koblar

PENNSYLVANIA:
Bessemer, John Jevnikar
Conemaugh, J. Brezovec
Coverdale in okolica, Jos. Paternel
Export, Louis Supančič
Farrell, Jerry Okorn
Forest City, Math Kamin
Fr. Blodnikar
Greensburg, Frank Novak
Homer City, Fr. Ferenchak
Imperial, Vence Palcich
Johnstown, John Polanz
Krayn, Ant. Taušelj
Luzerne, Frank Balloch
Midway, John Žust
Pittsburgh in okolica, Philip Progar
Steelton, A. Hren
Turtle Creek, Fr. Schifrer
West Newton, Joseph Jovan

WISCONSIN.
Milwaukee, West Allis, Fr. Skok
Sheboygan, Joseph Kakeš

WYOMING:
Rock Springs, Louis Taucher
Diamondville, Joe Rolich

Vsak zastopnik izda potrdilo za svoto, katero je prejel. Zastopnike toplo priporočamo.

UPRAVA "GLAS NARODA"

SEDAJ LAHKO DOBITE
LASTNOROČNO PODPISANO KNJIGO

TWO-WAY PASSAGE

PISATELJA LOUIS-A ADAMIČ-A
ZA NAVADNO CENO

$2.50

Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona

Pošiljam Money Order za lastnoročno podpisano knjigo: "THE TWO-WAY PASSAGE" za $......

Moje ime ____________

Št., ulica ali Box št. ____________

Mesto in država ____________

Naročite lahko to knjigo pri:

KNJIGARNI
"Glas Naroda"
216 WEST 18th STREET NEW YORK